

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Josefa Baxy a soudců JUDr. Marie Žiškové a JUDr. Zdeňka Kühna ve věci žalobce **M. E.**, zastoupeného Organizací pro pomoc uprchlíkům se sídlem Kovářská 4, Praha 9, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 1. dubna 2008, č. j. OAM-236/LE-05-05-2008, o námitce podjatosti uplatněné žalobcem proti soudcům Krajského soudu v Praze,

t a k t o :

Soudkyně Krajského soudu v Praze paní Olga Stránská **n e n í v y l o u č e n a** z projednávání a rozhodnutí věci vedené u tohoto soudu pod sp. zn. 46 Az 65/2008.

O d ů v o d n ě n í :

Před Krajským soudem v Praze je pod sp. zn. 46 Az 65/2008 vedeno řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 1. dubna 2008, č. j. OAM-236/LE-05-05-2008, kterým byla zamítnuta žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany.

Podáním ze dne 5. 6. 2008 žalobce namítl podjatost Krajského soudu v Praze. Takto vznesenou námitku podjatosti odůvodnil tím, že soudní řízení je vedeno urychleně a směřuje k zamítavému rozhodnutí bez řádného přezkumu napadeného rozhodnutí. Zástupce žalobce dále uvádí, že 3. 6. 2008 nevyhověl soud jeho žádosti o odročení jednání ve dvou věcech týkajících se jiných mandantů, neboť by tím dle soudu došlo k nepřipustnému prodlužování řízení, což by bylo v rozporu s vnitřním pokynem soudu. Motivem rychlého řízení před krajským soudem je snaha rozhodnout do 120 dní od podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany, což má v případě zamítavého rozhodnutí za následek, že žadatel o mezinárodní ochranu je nucen setrvat v uzavřeném přijímacím středisku X po dobu dalších 30 dní, po níž následuje deportace do země původu. Správní orgány nevyčkávají, jak Nejvyšší správní soud rozhodne o návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti. Opravný prostředek proti držení v uzavřeném přijímacím středisku je neefektivní, neboť věcně a místně příslušný Městský soud v Praze řízení přerušuje do rozhodnutí o žádosti o udělení mezinárodní ochrany, doba těchto soudních řízení výrazně překračuje 120 dní. Podmínky v přijímacím středisku X, ve kterém jsou žadatelé o mezinárodní ochranu povinni setrvat, odpovídají podmínkám ve věznici, dochází tak k porušení čl. 5 odst. 4 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Soud komunikuje se žalobcem výhradně v českém jazyce, ten však nemá možnost

konzultovat soudní podání se svým zástupcem, nerozumí jejich obsahu. Soud odmítá prodlužovat lhůty k učinění různých úkonů, které jsou samy o sobě krátké, a vzhledem k nutnému schválení návštěvy zástupce u žalobce ze strany žalovaného je včasné a efektivní učinění úkonů vůči soudu často nemožné. Krajský soud může činit jakékoli procesní nesrovnalosti včetně nedostatečného přezkumu ve věci. Tyto vady sice mohou být uplatněny v kasační stížnosti, avšak žadatel o mezinárodní ochranu je deportován dříve, než bylo o kasační stížnosti rozhodnuto. Zástupce žalobce tvrdí, že postupem krajského soudu v různých věcech (sp. zn. 48 Az 16/2008, 46 Az 25/2008, 48 Az 21/2008, 48 Az 41/2007, 46 Az 5/2008) došlo již v minulosti k velmi rychlému vyřízení žaloby žadatelů o mezinárodní ochranu, avšak za cenu zkrácení na jejich procesních právech a pochybení s fatálními následky, byl porušen čl. 36 a násl. Listiny základních práv a svobod. Za celou dobu existence Příjímacího střediska X v něm nikdy nebylo rozhodnuto o žádosti o mezinárodní ochranu kladně. Navíc rychlost vyřizování žádostí v tomto příjímácím středisku kontrastuje s pomalejším postupem správního orgánu v jiných pobytových střediscích, taktéž řízení o žalobách proti rozhodnutím žalovaného vedená jinými krajskými soudy jsou nesrovnatelně delší a vedená důkladněji.

Žalobce se tak domnívá, že vzhledem k výše uvedenému hrozí, že nebude jeho případ posouzen dostatečně, a to pro snahu soudu rozhodnout v co nejkratší době o žalobě žalobce.

K námitce podjatosti žalobce se dne 17. 6. 2008 vyjádřila soudkyně správního úseku Krajského soudu v Praze paní Olga Stránská, která prohlásila, že k účastníkům, zástupci žalobce ani k věci samé nemá žádný vztah a necítí se být podjatá.

Námitka podjatosti byla postupem podle § 8 odst. 5 s. ř. s. předložena k rozhodnutí Nejvyššímu správnímu soudu.

Nejvyšší správní soud ze soudního spisu zjistil, že tehdejší zástupkyně žalobce převzala poučení soudu o možnosti vznést námitku podjatosti soudců dne 22. 4. 2008, žalobce pak dne 23. 4. 2008 (viz doručanky připojené k listu č. 9). Poučení soudu obsahovalo v souladu s § 8 odst. 5 s. ř. s. údaj o tom, že je nezbytné vznést námitku podjatosti do jednoho týdne poté, co se účastník o důvodech podjatosti dozvěděl. Žalobce však vznesl námitku podjatosti teprve 5. 6. 2008, tj. po 6 týdnech od obdržení poučení. Žalobce neuvádí, kdy se o důvodech podjatosti soudu dozvěděl, ale vzhledem k charakteru vznesených námitek, které se opírají o postup tohoto soudu v jiných věcech, lze mít za to, že se o nich dozvěděl při poradě se svým současným zástupcem. Ačkoliv může mít Nejvyšší správní soud pochybnosti o včasnosti vznesení námítka podjatosti, které však nelze jednoznačně prokázat, nehodlá z této skutečnosti dovozovat pro žalobce žádné nepříznivé následky, a proto dále posoudí samotný obsah námítka žalobce.

Námitka podjatosti vznesená žalobcem nesměřuje proti konkrétnímu soudci, kterému byla daná věc přidělena k projednání (senát 46 Az), nýbrž vůči soudu jako celku. Tomu odpovídá též obsah námitek, které brojí proti běžnému postupu Krajského soudu v Praze při projednávání žalob žadatelů o poskytnutí mezinárodní ochrany umístěných v Příjímácím středisku X. Nejvyšší správní soud upozorňuje, že námitka podjatosti může být úspěšná pouze v tom případě, že je založena na skutečnostech, které svědčí o tom, že

soudce, který má ve věci rozhodovat, má k účastníkům řízení, jejich zástupcům nebo věci jako takové zvláštní vztah. V žádném případě se nejedná o podjatost tehdy, pokud namítané skutečnosti souvisí s postupem soudce v řízení nebo s rozhodnutími v jiných věcech (§ 8 odst. 1 věta třetí s. ř. s.). Všechny skutečnosti uvedené v námitce podjatosti vznesené žalobcem v této věci však lze plně podřadit právě pod skupinu námitek směřujících proti postupu soudce (zde dokonce soudu jako takového) v jiných věcech. Námitka nikterak nesouvisí s postupem soudce v této věci, neboť dosud nebyl učiněn jakýkoliv úkon soudu, který by se mohl žalobci protivit. Zejména se však námitka zcela míjí se smyslem institutu vyloučení soudců, který má zabránit, aby rozhodovali o věci soudci, kteří k ní mají užší vztah, neboť by mohly vzniknout pochybnosti o nestrannosti výkonu soudní moci. Není přípustné, aby byl tento institut zneužíván ke vznášení protestů proti postupu soudce ve věci (nebo dokonce ke kritice obecného přístupu celého soudu k přezkumu rozhodnutí o udělení mezinárodní ochrany), k tomu má žalobce k dispozici jiné instituty jako je stížnost předsedovi soudu nebo kasační stížnost proti rozhodnutí soudu ve věci samé [kasační důvod dle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.]. Na závěr soud poznamenává, že rychlé vyřizování soudní agendy je jedním ze znaků práva na spravedlivý proces, a proto velmi vítané, samozřejmě se tak nemůže dít na úkor dalších procesních práv účastníků řízení.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 7. srpna 2008

JUDr. Josef Baxa
předseda senátu